

معاونیت امور علمی

معاونیت علمی یکی از بست‌های کلیدی در امور علمی پوهنتون کابل است که متصدی آن علاوه بر فعالیت‌های امور علمی، ریاست برخی آمریت‌ها را نیز به دوش دارد. معاون علمی مکلف به انجام وظایف ذیل است: اجرای وظایف رییس پوهنتون در غیاب آن؛ اجراءات اصولی و اکادمیک در رابطه به استخدام کادرهای علمی قراردادی طبق نیازمندی پوهنچی‌ها؛ طرح و تطبیق پلان‌ها و برنامه‌های تحقیقات علمی در پوهنتون؛ رهبری و نظارت از امور نشراتی و مجله علمی تحقیقی پوهنتون؛ طرح پلان کار شورای علمی پوهنتون و ارایه آن در اولین جلسه شورای علمی در آغاز هر سال به منظور تصویب و تطبیق آن؛ بررسی و ارزیابی مقرره‌ها، لایحه‌ها و طرز‌العمل‌های بخش اکادمیک پوهنتون و در صورت ضرورت ارایه طرح تعدیل و پیشنهاد آن به مراجع بالا؛ ارزیابی نصاب درسی و طرح پیشنهاد جهت عیار نمودن آن با ایجابات زمان و معیارهای بین‌المللی؛ فراهم نمودن امکانات لازم برای اجرای کارهای عملی-ساحوی محصلان و سایر وظایفی که مطابق قانون به معاون علمی تعلق می‌گیرند.

تمام برنامه‌های علمی پوهنتون کابل از نظر تشکیلاتی تحت مدیریت معاونیت علمی قرار دارد. بر علاوه برنامه‌های علمی که شامل برنامه‌های داکتری، برنامه‌های ماستری و برنامه‌های لیسانس می‌شود، تعدادی از آمریت‌ها نیز تحت اداره معاونیت علمی است. البته در پوهنچی‌ها در سه سطح داکتری، ماستری و لیسانس فعالیت‌های علمی خویش را به پیش می‌برند که برنامه‌های داکتری، ماستری و لیسانس در چوکات پوهنچی مربوط معرفی شده است. در این بخش تمام آمریت‌هایی که تحت کنترل معاونیت علمی قرار دارند، ارائه می‌شود.

آمریت‌ها و مراکز آموزشی معاونیت علمی

1- مرکز ملی آموزش حقوقی

این مرکز یک نهاد علمی تحصیلی می‌باشد که در سال 1386 جهت بلند بردن ارتقای ظرفیت کارمندان ادارات عدلی و قضایی و آموزش مهارت‌های عملی محاکم و خرنوالی برای فارغان پوهنچی‌های حقوق و شرعیات پوهنتون‌های دولتی و خصوصی به شکل یک نهاد مستقل که دارای تشکیل و بودجه مستقل بود، در محوطه پوهنتون کابل به فعالیت آغاز نمود. همه ساله حدود ۲۵۰ تن از سناژران وزارت عدلیه، لوی خرنوالی، اداره عالی مبارزه علیه فساد اداری و فارغان پوهنچی‌های حقوق و شرعیات پوهنتون‌های دولتی و خصوصی، را تحت آموزش قرار می‌دهد. این مرکز در سال ۱۳۹۰ ه‌ش با تشکیل و بودجه خویش به پوهنتون کابل مدغم گردید و تا کنون به فعالیت خویش ادامه می‌دهد.

وظایف مهم، مرکز ملی آموزش حقوقی قرار ذیل می‌باشد: رهبری طرح و تسوید پالیسی‌های مربوط به آموزش‌های حقوقی جهت نیل به اهداف تعیین شده؛ سعی در جلب کمک‌های مالی در سطح ملی و بین‌المللی با در نظر داشت قوانین نافذ کشور جهت تمویل مصارف و رفع نیازمندی‌های مرکز؛ پذیرفتن کمک‌ها، مساعدت‌های مالی از مراجع ملی و بین‌المللی با در نظر داشت قوانین نافذ کشور جهت نیل به اهداف اداره؛ تعیین طرق معیاری برای شامل شدن سناژران در امتحان مسلکی و حقوقی کانکور؛ طرح پیشنهاد کمک‌های بلاعوض به مشوره شورای علمی و ارتباط مستقیم به تمویل کنندگان ملی و بین‌المللی و اجرای سایر وظایف که از طرف مقامات، مطابق قوانین، مقررات و اهداف اداره مربوط به وی سپرده می‌شود.

2- آمریت تحقیقات علمی و مجله های علمی

این مرکز به حیث یک ارگان علمی و اکادمیک در سال 1342 ایجاد گردید و در یک ساحه علمی و اکادمیک به خصوص در پوهنتون‌ها ارزش حیاتی دارد. براساس همین ضرورت میرم باید تحقیقات

علمی مطابق ضرورت و رفاه جامعه، و ضرورت مراکز علمی و تحقیقی توسط روش‌های دقیق و استاندارد انجام شود. فعالیت‌های علمی، تحقیقی یکی از وظایف مهم کادرهای علمی پوهنتون به شمار می‌رود. به منظور انکشاف و توسعه علم و دانش، انکشاف تکنالوژی در سطح ملی، احیا و معرفی فرهنگ تحقیق، ارتقای سویه علمی کادرها، پیشبرد و بهبود بررسی از پروسه تدریس در پوهنتون صورت می‌گیرد.

مأموریت مرکز تحقیقات علمی پوهنتون کابل رسیدن به مرام‌های فوق، رهنمایی، تنظیم و انسجام بهتر امور تحقیقات علمی در رشته‌ها و ساحات مختلف علوم طبیعی و علوم اجتماعی است.

مقالات علمی-تحقیقی که توسط اعضای کادر علمی به رشته تحریر می‌آید بعد از داوری در دو مجله علمی تحقیقی تحت عنوان مجله علوم طبیعی و مجله علوم اجتماعی به چاپ و نشر می‌رسد. علاوه از آن، این امریت با مجله های علمی-تحقیقی که در سطح بعضی از پوهنخی‌ها مانند مجله ژرونا لیزم و درمل در پوهنخی فارسی همکاری علمی و تخنیکی دارد.

3- امریت کتابخانه مرکزی

این امریت بنابر ماهیت و چگونگی فعالیت‌هایش به معاونیت امور علمی ارتباط مستقیم دارد و زیر نظر معاون امور علمی کار می‌کند. امریت کتابخانه یکی از عمده‌ترین امریت‌های پوهنتون کابل است که در خصوص سازماندهی و نظارت از تنظیم امور کتابخانه غرض فراهم‌آوری زمینه تحقیق و مطالعات علمی استادان، محصلان و سایر مراجعین در مطابقت با لوايح، مقررات، اهداف و پروگرام‌های اداره فعالیت می‌کند. کتابخانه مرکزی هم‌زمان با ایجاد پوهنتون کابل در سال 1311 بنیاد گذاشته شده است و به شکل تدریجی مراحل رشد و انکشاف خود را پیموده است. زمانی این کتابخانه یکی از کتابخانه‌های مهم در کشور و منطقه بوده است. جمعاً حدود بیش از یکصد و پنجاه هزار جلد کتاب در عرصه های مختلف در این کتابخانه موجود می‌باشد.

در حال حاضر، کتابخانه مرکزی پوهنتون کابل دارای شعبات همچون امریت عمومی، مدیریت عمومی، مسلکی، مدیریت کارت کتلاک، مدیریت توزیع و تنظیم کتب، مدیریت ریفرنس، مدیریت افغانستان‌شناسی بخش علوم اجتماعی، مدیریت افغانستان‌شناسی بخش علوم ساینس، مدیریت جراید و مجلات می‌باشد. همچنان جهت ترمیم کتب، شعبه صحافت نیز در داخل کتابخانه فعال می‌باشد که در اثر کار و فعالیت شان از استهلاک زود هنگام کتب جلوگیری به عمل می‌آید.

4- امریت امور استادان

امریت امور استادان یکی از عمده‌ترین و حساس‌ترین امریت‌های پوهنتون کابل است که در خصوص مراودت‌های استادان، برنامه‌های کادری و انکشاف نیروی متخصص کادری تمرکز دارد. در تشکیل امریت امور استادان، علاوه بر امر استادان؛ مدیریت استادان نیز وجود دارد که در زمینه حمایت و همکاری با امر استادان در طی مراحل اسناد، حفظ و نگهداری اسناد مربوط به استادان و غیره وظایف محوله این امریت، فعالیت می‌کند.

اهم وظایف امر امور استادان پوهنتون کابل قرار زیر تصریح می‌گردد: بررسی و تدقیق اسناد اعضای کادر علمی جهت تقرر و طی مراحل آن از طریق جلسه کمیته تقرر و انفکاک پوهنتون؛ تنظیم و تدویر جلسات مربوط به تقرر اعضای کادر علمی و اجرای وظایف منشی در جلسه یادشده؛ تکمیل، ثبت، حفظ و طی مراحل اسناد تقرر اعضای کادر علمی برحسب قانون تحصیلات عالی ملکی؛ بررسی و تکمیل اسناد مربوط به ترفیع استادان برحال از طریق کمیته‌های مختلف و شورای علمی پوهنتون؛ تنظیم و تشریح اجندای شورای علمی پوهنتون و زمینه‌سازی تدویر جلسات متواتر شورای علمی پوهنتون؛

تنظیم و ترتیب فهرست استادان در حال تقاعد و طی مراحل آن از طریق مجرای اصولی آن؛ و سایر وظایفی که در پرتو قانون تحصیلات عالی ملکی به آن محول شده است.

5- آمریت برنامه‌های فوق لیسانس

تحصیلات عالی به ویژه تحصیلات تکمیلی اعم از ماستری و داکتری یک ضرورت میرم کشور ما محسوب می‌شود. پوهنتون کابل با توجه به همین نیازمندی و موجودیت امکانات دست‌داشته، برای ارتقای ظرفیت استادان و کادرهای علمی ادارات و وزارت‌های افغانستان اقدام به راه‌اندازی برخی برنامه‌ها نمود تا از یک طرف زمینه تحصیلات تکمیلی در داخل کشور برای علاقه‌مندان میسر شود و از سوی دیگر راهحل مناسب دراز مدت برای استفاده زنجیره‌یی از منابع انسانی را در داخل کشور فراهم شود.

به همین ملحوظ در سال ۱۳۸۵ اولین برنامه‌های ماستری با توجه به مزیت نسبی موجود در پوهنځی زبان و ادبیات ایجاد گردید. به تعقیب آن برنامه‌های دیگر ماستری نیز در سطح پوهنتون کابل راه‌اندازی شد که این خود مستلزم یک آمریت به منظور انسجام و هماهنگی، تطبیق قانون، تأمین کیفیت، بررسی و ارزیابی از روند برنامه‌های فوق لیسانس بود که با توجه به این امر مهم؛ آمریت برنامه‌های ماستری و داکتری پوهنتون کابل در سال ۱۳۹۲ رسماً ایجاد گردید و به فعالیت آغاز نمود.

اولین برنامه داکتری پوهنتون کابل همچنان در پوهنځی زبان و ادبیات در دبیرت‌منت‌های زبان پشتو و دری در سال ۱۳۹۳ راه‌اندازی گردید. در حال حاضر، پوهنتون کابل مجری 22 برنامه ماستری و دو برنامه داکتری است.

به منظور تنظیم بهتر و انسجام در تطبیق معیارهای تعریف شده و تسریع آن و اتخاذ تصمیم درست، علاوه بر آمریت تنظیم برنامه‌های فوق لیسانس و تشکیلات اداری آن، بورد برنامه‌های فوق لیسانس در سطح پوهنتون که متشکل از یک عضو از هر برنامه ماستری و داکتری است؛ تحت ریاست معاونیت علمی پوهنتون به تدویر جلسات منظم شان می‌پردازند. به همین‌گونه، هر پوهنځی که مجری برنامه ماستری یا داکتری است؛ مکلف به تشکیل کمیته برنامه‌های ماستری است و تصمیم مربوط به برنامه‌ها از طریق آن کمیته اتخاذ می‌گردد.

در حال حاضر برنامه‌های ماستری زیر فعال اند:

1) برنامه ماستری انجیرری برق و الکترونیک	12) برنامه ماستری هنرهای تجسمی و نمایشی
2) برنامه ماستری انرژی قابل تجدید و موثریت انرژی	13) برنامه ماستری شریعت و قانون
3) برنامه ماستری زبان و ادبیات عربی	14) برنامه ماستری تفسیر و حدیث
4) برنامه ماستری زبان و ادبیات پشتو	15) برنامه ماستری پالیسی و اداره عامه
5) برنامه ماستری زبان و ادبیات دری	16) برنامه ماستری روابط بین الملل
6) برنامه ماستری امور مالی و بانکی	17) برنامه ماستری علوم حیوانی
7) برنامه ماستری اداره و تجارت	18) برنامه ماستری آگرانومی
8) برنامه ماستری فزیک هسته‌ای	19) برنامه ماستری جندر و مطالعات
9) برنامه ماستری طب کلینکی حیوانی	20) برنامه ماستری مدیریت آموزشی
10) برنامه ماستری تکنالوژی معلوماتی	21) برنامه ماستری ریاضیات
11) برنامه ماستری سیستم‌های معلوماتی	22) برنامه ماستری جزا و جرم شناسی

علاوئاً، دو برنامه دکتورا یکی در زبان و ادبیات پشتو و دیگری در زبان و ادبیات دری تأسیس گردیده و فعال اند. امید می‌رود در آینده‌های بسیار نزدیک تعداد برنامه‌های ماستری نظر به ضرورت بازار کار بیشتر می‌گردد. از آنجمله می‌توان برنامه ماستری در کیمیا، برنامه ماستری در ژورنالیزم، برنامه ماستری افغانستان شناسی، برنامه دکتورای زبان و ادبیات عربی، و برنامه دکتورای شریعت را نام برد.

6- آمریت تضمین کیفیت و اعتباردهی

این آمریت در سال ۱۳۹۱ شامل تشکیل پوهنتون کابل گردید. همزمان با آن کمیتهٔ اعتلای کیفیت تأسیس شد. کارهای روزمرهٔ این آمریت مطابق لایحهٔ وظایف قرارذیل است: کنترل و نظارت از امور تدریسی و علمی پوهنخی‌ها در مشوره با رییس، معاونین و روسای پوهنخی‌ها؛ ارسال مکتوب‌ها و تصاویر کمیتهٔ اعتلای کیفیت غرض اجراءات بعدی به مراجع مربوط آن و سایر وظایف مربوط به کنترل از کیفیت که از جانب آمر مربوط برایش سپرده می‌شود. آمریت تضمین کیفیت را 22 عضو، یک یک نماینده از هر پوهنخی همکاری و حمایت می‌نماید.

7- آمریت انکشاف مسلکی استادان

مرکز انکشاف مسلکی پوهنتون کابل به هدف ارتقای ظرفیت اعضای کادر علمی و کارمندان این نهاد، به‌شمول قابلیت‌های علمی و مسلکی آن‌ها، پایه‌گذاری گردیده و بر مبنای طرز العمل فعالیت‌های مرکز انکشاف مسلکی وظایف خود را به‌پیش می‌برد. این مرکز با برگزاری برنامه‌های متنوع آموزشی در بخش‌های تحقیقی، نشراتی، تدریسی و آموزشی، و همچنین برنامه‌های ارتقای مسلکی تا سطح تصدیق‌نامه برای اعضای کادر علمی تلاش می‌نماید تا کاستی‌های موجود را رفع نموده و زمینه‌ی بهتر ارتقای ظرفیت را در این نهاد با عظمت فراهم سازد.